

Fra Israelsmissionens historie

Direkte og indirekte Israelsmission

Den Danske Israelsmission blev stiftet i 1885. I 1890 fik DIM sine første missionærer, nemlig August Wiegand og Theodor Zöckler. Begge var tyskere og uddannet på Institutum Judaicum i Leipzig, et interkonfessionelt institut, hvis formål var at videreuddanne kandidater til en gerning i jødemission. Begge var talsmænd for det såkaldte Leipzig-program, dvs. *indirekte* mission.

Hvad gik Leipzig-programmet da ud på?

Leipzig-programmet er en *missionsstrategi*, hvor man gjorde op med den traditionelle organiserede jødemission, som hurtigt tilbød interesserede jøder dåb, uddannelse på proselythjem og undertiden penge til at komme til Vesteuropa. I sin skarpeste udformning sagde man: jødisk-fødte personer bør ikke være betalte jødemissionærer. Betalte jødemissionærer var – hævdede man – et modvidnesbyrd over for jøder. Man kritiserede traditionel mission for at afnationalisere jøder, der kom til tro. I Vesteuropa var der ikke brug for specielle jødemissionærer eller jødemission eller speciel uddannelse til at møde jøder med evangeliet, hævdede man. Det måtte kirkerne klare. Østeuropa med de mange Talmud-jøder dér var den primære målgruppe. Missionskandidaterne på Institutum Judaicum skulle altså primært

Theodor Zöckler – tysk missionær i Den Danske Israelsmissions tjeneste 1895-1901.

have en uddannelse, der kunne hjælpe dem til at møde de østeuropæiske ortodokse jøder.

Men i Østeuropa skulle man heller ikke efter dette program gå ind i direkte mission. En jødemissionær skulle primært forsøge at skabe levende evangeliske kristne menigheder – i modsætning til de katolske og græsk/russisk-ortodokse, som fandtes dér; dette ville skabe interesse blandt jøder. Man skulle bekæmpe antisemitisme og fremkalde kærlighed til Israel i disse »hedningekristne« menigheder. Med andre ord: en jødemissionær skulle arbejde i og ud fra en sådan »diaspora-mission«, knytte til ved fx tyske kolonimenigheder og få dem gjort levende og varme for Israels sag. I forgrunden stod håbet om hele Israels frelse engang i fremtiden. De enkelte jøder, der tog imod evangeliet, kunne man se som en forudsætning for denne fremtid.

Stefan Volf – dansk missionær fra 1905; død og begravet i 1911 i Przemyśl, hvor han gjorde tjeneste.

Stefan Volf går over strengen

I slutningen af 1905 kunne DIM udsende to *danske* missionærer, Stefan Volf til Galizien som hjælper for Zöckler og Irenius Fauerholt til Rumænien. Begge havde deltaget i undervisningen på Institutum Judaicum. Før Volf blev udsendt, havde han givet bestyrelsen besked om, at han stod for *indirekte* mission, dvs. ville arbejde for levende evangeliske menigheder, som ville tiltrække jøder. Han prædiker i en menighed, og hver søndag holder han opbyggelige eftermiddagsmøder, hvor han hver anden gang læser op af Vilhelm Becks prædikener! Man misforstår altså talsmænd for den indirekte metode, hvis man mener, at de er mindre »fromme« end dem, der står for *direkte* mission!

I en række artikler bl.a. i bladet »Missionsbudet« kritiserer Volf den traditionelle *direkte* mission. Han skriver bl.a. i 1906:

»Missionselskaberne er blinde. I mange Tilfælde ledes de af Mennesker, der staar uden Forbindelse med Guds Folk og selv er uomvendte Mennesker. I næsten alle Tilfælde mangler de al virkelig Forstaaelse af Israel.

Og saa antages der Aar efter Aar af disse Selskaber et Antal Jøder til Missionærer. Og de fleste af disse er enten direkte Svindlere eller stakkels forulykkede Eksistenser.»

Israelsmissionens bestyrelse måtte reagere. Ikke mindst fordi sådanne udfald kunne opfattes som og have skadelige virkninger på Philemon Petris virksomhed, den Petri, som var betalt jødemissionær i DIM fra 1902! Sagsforløbet mellem Volf og bestyrelsen må jeg lade ligge her. Det endte med, at Volf blev underlagt en vis censur og blev pålagt at afholde sig fra al polemik mod den traditionelle, *direkte* mission.

Hvad kan man lære af dette? Spørgsmålet om direkte og indirekte Israelsmission er *ikke* et spørgsmål om, at nogle i den første periode af DIM's historie sagde ja til mission og at andre sagde nej. *Alle* siger ja, men man har forskellige meninger om, hvilken *missionsstrategi* der skal anvendes for at nå dette mål. En sådan spænding kan Den Danske Israelsmission også leve med i dag.

Budskabet om, at jøder har brug for Jesus til frelse, var – og er – indiskutabelt. I næste nummer af avisen skal gives et eksempel på *direkte* mission fra samme periode.

Kai Kjær-Hansen

Indrømmelser

I en artikel med overskriften »Den israelsk-palæstinensiske konflikt – nogle moralske betragtninger for kristne« gør Baruch Maoz, der selv er israeler, jøde og Jesus-troende, det klart, at selv om der er religiøse aspekter i den aktuelle konflikt, så er »rødderne til konflikten nationale og politiske.« Han bekræfter, at Guds kald og gaver står ved magt – også når det gælder det jødiske folk. Det gælder også de løfter, som knytter sig til landet. Men hans anliggende i artiklen er ikke det. Hvad man end mener om de sidste tider, så kan det ikke bruges som undskyldning for uetiske handlinger nu. Han er optaget af de moralske og etiske aspekter af konflikten. Både til jøder og palæstinensere skal det lyde: Tag vare på hvordan I lever. Engang skal vi alle stå til regnskab over for Gud for vores forhold til ham og vores forhold til hinanden.

Efter et lynrids over de sidste 100 års historie og en skildring af, hvordan de sidste år har nedbrudt, hvad der måtte være tilbage af tillid på begge sider, stiller Maoz spørgsmålet: Fin-des der en moralsk acceptabel løsning til dette dilemma?

Har Israel ikke ret til at bruge sin politiske og militære overmagt til at sætte sine egne interesser igennem? Eller har

palæstinenserne ikke ret til at anvende terror for at presse den anden side til at give efter for retfærdige krav? Til begge disse spørgsmål svarer Maoz et uomtvisteligt NEJ. Samtidig

indrømmer han, at han ikke har et svar på konflikten. Men hvad han ved er, at såvel israelere som palæstinensere en dag skal stå til regnskab for, hvordan de har behandlet hinanden, og for midler og metoder anvendt på at løse konflikten efter egne interesser.

»I sidste ende,« siger Maoz »er

evangeliet den eneste løsning. Mennesker og nationer må i lyset af evangeliet se, at i ethvert menneske findes billedet af Gud, og at ethvert menneske derfor må værdsættes og æres. Når vi lærer at vandre i Guds frygt og elske vores medmennesker, så kan konflikter finde deres løsning.«

Derfor, mere end noget andet, må evangeliet forkyndes for begge parter, og kristne må afstå fra at knytte deres forståelse af evangeliet til politiske interesser på begge sider.

En naiv urealistisk søgen efter fuldkommen retfærdighed må ende. En sådan findes ikke – før Messias kommer. Men indtil da kan vi håbe på en *relativ* retfærdighed, som vil tilfredsstille *nogle* håb på begge sider, og som vil koste smertelige *indrømmelser* på begge sider. Men selv en sådan fred er uopnåelig, hvis ikke *begge parter* indser, at de ikke med vold kan knuse den anden part.

bfs/kk-h

Hele Maoz' artikel
kan læses på

www.
graceandtruthbulletin.org